

نگاه ایران مداری به جهان

نگاه «ایران مداری» به جهان عنوان ویژه روزنامه ابتکار به قلم محمدعلی وکیلی است که در آن می‌خوانید: پایه‌های سیاست خارجی هر کشور را دیپلماسی عمومی و رسمی تشکیل می‌دهد ...

نگاه #171؛ ایران مداری؛ به جهان عنوان نگاه ویژه روزنامه ابتکار به قلم محمدعلی وکیلی است که در آن می‌خوانید: پایه‌های سیاست خارجی هر کشور را دیپلماسی عمومی و رسمی تشکیل می‌دهد دیپلماسی رسمی عبارت است از نقش و تکنیک‌های که دیپلمات و مجموعه دستگاه خارجی و حاکمان یک کشور بکار می‌برند اما دیپلماسی عمومی در حقیقت به مجموعه توانمندی‌ها، تاریخ و در یک کلام به فرهنگ یک ملت بر می‌گردد.

دیپلماسی عمومی نقش مشروعیت بخشی و موتور محرکه برای دیپلماسی رسمی هر کشور است یکی از پیامدهای جهانی سازی و تبدیل جهان به دهکده واحد؛ تقویت نقش دیپلماسی عمومی در سیاست خارجی کشورها است بنابراین بی دلیل نیست که در سده‌های اخیر اروپاییان سرچشمه‌های سیاست خارجی خود را در ارزشهای فرهنگی دیگر کشورها جستجو کردند. دولت‌های اروپایی برای گسترش حوزه نفوذ خود از مبلغین و میسونرهای مذهبی؛ بهره جسته و با تاسیس پایگاه‌های مذهبی، موسسات علمی پژوهشی، مدارس و بیمارستان‌ها به تلاش گسترده‌ای برای تغییر باورهای فرهنگی دیگر کشورها دست یازیدند به تعبیر دیگر سیاستمدار غربی تلاش داشت که تصمیم‌گیری بین المللی خود را با ارزش‌های مردم آن کشور در هم آمیزد اما برغم پیشرفت چشمگیر دنیای ارتباطات و سهولت امکان دسترسی به محیط داخلی دیگر کشورها و فراهم آمدن زمینه شناخت دقیق تر نسبت به باورها، عادات و فرهنگ کشورها؛ حدود سی سال است که آنچه غرب در تعامل با ایران انتخاب کرده است مبتنی بر مولفه خواست مردم نبوده و همین هم عامل شکست مجموعه سیاست‌های غرب در قبال ایران می‌باشد.

مردم ایران اگر چه تابع منابع فرهنگی متفاوتی هستند و این تفاوت منابع گاهی رفتارهای متناقضی را باعث شده است اما جوهر فرهنگی مشترکی وجود دارد که کاستی منابع متعدد را جبران می‌کند بی توجهی غربی‌ها به ویژگی‌های مشترک فرهنگی ایرانیان همواره آنان را در رویکرد تقابل کیش و مات کرده است یکی از ویژگی‌های مهم فرهنگی ایرانیان در مقایسه با دیگر فرهنگ‌ها؛ احساس غرور و روحیه برتری آنان نسبت به دیگران است ایرانیان به عنوان حاملان سر بلند فرهنگ باستانی، در خود احساس عمیقی از برتری نسبت به دیگران می‌کنند متمایز بودن نژاد و فرهنگ ایرانی نه تنها برای بیگانگان بلکه برای خود ایرانیان یک واقعیت پذیرفته شده است و در یک کلام نگاه ایران به جهان (ایران مداری) است.

ویژگی دیگر ایرانیان نگاه بد بینانه به همراه توهم توطئه نسبت به سیاست‌های دیگر کشورها است این ویژگی محصول رفتار تاریخی کشورهای بزرگ چون بریتانیا، آمریکا و روسیه در قبال ایران می‌باشد بدبینی ایرانی نسبت به انگلیس آنچنان عمیق است که در محاوره‌های روزانه و به شکل عامیانه بکار می‌رود. کار، کار انگلیس است، دست دانی جان ناپلئون پشت همه وقایع است و حتی دامنه بد بینی مردم نسبت به انگلیسی‌ها گاهی دامن سیاست‌های داخلی را هم می‌گیرد.

رفتار غیر صادقانه روسها و فراز و فرود آنان و استفاده ابزاری از برگ‌های ایران در صحنه بین الملل این کشور را در زمره انگلیس قرار داده است و مردم اکنون همان داوری که در خصوص انگلیسی‌ها و عدم اعتماد به آنان دارند نسبت به روسیه هم پیدا کرده اند.

رابطه ایران با کشورهای عربی تابع نوع نگاه تاریخی ایرانیان به اعراب بوده است اگر چه انقلاب اسلامی تلاش کرد با دمیدن روح اسلامی در روابط و اینکه اسلام تنها عامل وحدت بخش بحساب آید اما وقایعی چون جنگ هشت ساله عراق علیه ایران، فاجعه مکه، حمایت همه جانبه شورایی همکاری خلیج فارس از عراق و ادعاهای امارات در خصوص جزایر سه گانه همه و همه باعث گردیده است تا فرهنگ سیاسی مردم در خصوص اعراب از قاعده برتری تاریخی و نژادی و فرهنگی نشأت گیرد.

فرهنگ سیاسی ایرانیان به دلیل ترکیبی بودن دارای رویه‌ای و باطنی متفاوت می‌باشد. همین تفاوت، موجب گمراهی آمریکایی‌ها شده است ظاهر فرهنگ سیاسی ایرانیان، گویای علاقمندی آنها به زیست مسالمت آمیز با همه کشورها بخصوص غربی‌ها می‌باشد بخش اعظم سیاست‌های دولتمردان آمریکا معطوف به این ظاهر بوده است آنان هر گاه خواسته اند سیاست خصمانه در خصوص ایران اتخاذ نمایند تلاش کرده اند سهم مردم و حکومت را جدا نمایند غافل از اینکه باطن فرهنگ سیاسی ایرانیان تابع اصل بد بینی نسبت به نیت غربی‌هاست و در طول تاریخ هم نشان داده اند که ممکن است نسبت به وضع موجود کشورشان نا راضی باشند اما در مقابل سیاست‌های دیگران که به تحقیر کشورشان می‌انجامد؛ بسیار حساس هستند و سیاست‌های خصمانه عامل انسجام بخش آنان می‌باشد.

در منازعات کنونی غرب با ایران هم چنین وضعیتی حاکم است مردم شاید به فرآیند تصمیم‌گیری و مواضع حاکمان انتقاد داشته باشند که دارند اما انرژی هسته‌ای را حق خود می‌دانند. تلاش غرب برای منصرف کردن ایران را ناشی از غرور و انحصار طلبی نژادی می‌خوانند و در تعارض با غرور ایرانی خود قلمداد می‌کنند.

مقاومت مردم در جنگ هشت ساله و تحمل سختی‌های جنگ هم در نتیجه همین ویژگی بود اکنون هم نگاه مردم به تحریم‌ها به گونه‌ای است که تحریم‌ها را اعلام جنگ علیه منافع خود می‌دانند و آماده مقاومت هستند.